

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2020-10-28
Stockholm

Mål nr
M 7599-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-06-24 i mål nr M 680-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun

Motpart

P D

SAKEN

Avgift för tillsyn enligt miljöbalken på fastigheten X i Örnsköldsviks kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommuns beslut den 6 februari 2018 att debitera P D en tillsynsavgift om 4 630 kr (dnr 2017-000110).

Dok.Id 1637140

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och fastställa nämndens beslut den 6 februari 2018 att debitera P D en tillsynsavgift på 4 630 kr (dnr 2017-000110).

P D har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört i huvudsak följande: Den tillsyn som nämnden har genomfört på fastigheten X har varit befogad. I samband med nämndens tillsyns-besök på fastigheten den 27 januari 2017 berättade fastighetsägaren P D att dunkarna innehöll olja till dennes traktor. Vid tillsynen var dunkarna fastfrusna i isen, vilket ledde till att miljöinspektören inte kunde inspektera innehållet närmare. Vid tillsyn tas generellt inga prover för att säkerställa behållares innehåll, utan sådan prov-tagning utförs av polis vid misstänkta miljöbrott. Dessutom medgav fastighetsägaren vid tillsynstillfället till miljöinspektören att dunkarna innehöll olja. Vidare har nämndens föreläggande från den 13 mars 2017 om att fastighetsägaren ska vidta åtgärder gällande behållarna på fastigheten X vunnit laga kraft. Föreläggandet innebar bl.a. att behållare med olja och övriga kemikalier skulle förvaras på ett sådant sätt att is eller vatten inte riskerade att påverka behållarnas täthet samt förvaras in-vallade vid utomhusförvaring.

P D har anfört i huvudsak följande: Det har inte vid något tillfälle fastslagits vad dunkarna innehöll. Han har aldrig erkänt att de skulle innehålla olja. Nämndens överklagande vilar endast på ett påstående om ett erkännande. Kommunens tjänstemän och politiska representanter har efter inspektionstillfället och i all kommunikation därefter beskrivit innehållet i dunkarna såsom misstänkta oljor och kemikalier. Miljöåklagaren kritiserar tillsynen och inspektionsrapporten på flera sätt, bl.a. kritiserar just bristen på undersökning av det eventuella innehållet. Åklagaren ger även

tydliga anvisningar om hur en korrekt tillsyn borde ha gått till. Tillsynen är därför ogrundad och någon tillsynsavgift ska inte tas ut.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om nämndens tillsyn har varit befogad för kontroll av efterlevnaden av miljöbalken och om P D därmed ska debiteras en tillsynsavgift.

Nämnden har utfört tillsyn på fastigheten X efter anmälan från grannar om oförsiktig och skadlig hantering av oljor på fastigheten. Vid nämndens inspektion på fastigheten den 27 januari 2017 var behållarna med de misstänkta oljorna fastfrusna i is. Skicket på behållarna och etiketterna gick inte att kontrollera. Efter inspektionen lämnade nämnden in en polisanmälan om misstänkt miljöbrott. Förundersökningen lades dock ned eftersom det saknades anledning att anta att miljöbrott begåtts. Vidare beslutade nämnden den 13 mars 2017 att utfärda ett åtgärdsföreläggande gentemot fastighetsägaren om att behållare med oljor och övriga kemikalier på fastigheten bl.a. skulle förvaras på ett sådant sätt att is eller vatten inte riskerade att påverka behållarnas täthet. Föreläggandet fick laga kraft. Vid en efterföljande inspektion konstaterade nämnden att behållarna var borttagna, varför nämnden den 6 februari 2018 beslutade att avsluta ärendet. För handläggningen av ärendet debiterades P D en tillsynsavgift om 4 630 kr för fem timmars tillsynsarbete i enlighet med kommunens taxa.

Av 26 kap. 1 § miljöbalken följer att nämnden, i egenskap av tillsynsmyndighet, på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning ska kontrollera efterlevnaden av miljöbalken, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken. Enligt 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken och Örnsköldsviks kommuns taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område får nämnden ta ut en avgift för sådan tillsyn.

Tillsynen över hela miljöbalkens område bör som huvudprincip vara avgiftsfinansierad (jfr prop. 1997/98:45, del 1, s. 516). Enligt 3 § i Örnsköldsviks kommuns taxa ska avgift dock inte tas ut för tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat. Det är därmed inte givet att det i varje fall finns skäl att ta ut en tillsynsavgift då allmänheten vänder sig till en tillsynsmyndighet med klagomål, utan en bedömning måste göras i

det enskilda fallet. Den omständigheten att den vidtagna utredningen inte påvisar att någon störning har ägt rum kan ha betydelse för frågan om ett klagomål ska anses vara obefogat. Rätten att ta ut en avgift för tillsyn förutsätter emellertid inte att en olägenhet har konstaterats (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom 2019-02-12 i mål nr M 4570-18).

I detta fall konstaterade nämnden vid det första inspektionstillfället att det fanns fastfrusna plastbehållare med oklart innehåll på fastigheten vilka förvarades på ett olämpligt sätt. Det har under processens gång inte bringats närmare klarhet i vad behållarna innehöll, detta trots att fastighetsägaren P D var närvarande vid inspektions-tillfället enligt tillsynsrapporten. Med hänsyn till de oklarheter som har funnits om behållarnas innehåll och den olämpliga förvaringen i den sluttande terrängen ned mot den känsliga recipienten Nätrafjärden, får nämndens tillsyn anses ha varit befogad i detta fall. Detta gäller särskilt med hänsyn till försiktighetsprincipen enligt 2 kap. 3 § miljöbalken samt nämndens allmänna skyldighet att utöva tillsyn för kontroll av efterlevnaden av miljöbalken enligt 26 kap. 1 § samma balk. Det faktum att förundersökningen lades ned påverkar inte denna bedömning. Det gör inte heller uppgifterna om den pågående konflikten med grannarna. Vidare finns ett lagakraftvunnet åtgärdsföreläggande, vilket också stödjer bedömningen att nämnden har haft fog för sin tillsyn. Den uttagna avgiften får vidare anses stå i rimlig proportion till de åtgärder som nämnden har vidtagit.

Sammanfattningsvis har nämnden haft fog för sin tillsyn och därmed beslutet att debitera en tillsynsavgift om 4 630 kr för fem timmars tillsynsarbete. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och nämndens beslut om tillsynsavgift fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Mikael Hagelroth, referent, Birgitta Bylund Uddenfeldt och tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Fannie Finnved.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-06-24
meddelad i
Umeå

Mål nr M 680-19

PARTER

Klagande
P D

Motpart
Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Västernorrlands län den 25 januari 2019 i ärende nr 505-8509-2018, se bilaga 1

SAKEN

Beslut om tillsynsavgift

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommuns beslut om tillsynsavgift.

Dok.Id 327079

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se , Info om vår personuppgiftsbehandling: www.umeatingsratt.domstol.se eller kontakta oss		måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Den 27 januari 2017 besökte Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun (nämnden) P Ds fastighet X, efter att hans grannar läm-nat uppgifter om oförsiktig hantering av oljor m.m. på fastigheten. Vid besöket på-träffades förvaring av misstänkt olja eller kemikalier utomhus i ett antal svarta behållare som var fastfrusna i isen. På grund av att behållarna var fastfrusna i isen bedömdes det inte vara möjligt att kontrollera deras skick och upptäcka eventuellt läckage. P D informerades om att förvaringen var olämplig.

Nämnden upprättade en anmälan om misstänkt miljöbrott. Åklagaren beslutade dock att lägga ner anmälan den 10 februari 2017, bl.a. på grund av att nämnden inte hade tagit reda på vad det var för ämnen som behållarna innehöll.

Den 13 mars 2017 förelade nämnden P D att åtgärda den olämpliga förvaringen. Föreläggandet överklagades till Länsstyrelsen i Västernorrlands län (länsstyrelsen), som avslog överklagandet.

Nämnden besökte fastigheten på nytt den 4 december 2017 och konstaterade att behållarna var borttagna. Nämnden beslutade därefter att avsluta ärendet och ta ut en tillsynsavgift om 4 630 kr.

P D överklagande nämndens beslut till länsstyrelsen som avslog överklagandet. P D har därefter överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

P D har, som det får förstås, yrkat att länsstyrelsens beslut ska ändras och att nämndens beslut ska upphävas.

Nämnden har, som det får förstås, bestritt P Ds talan.

GRUNDER

P D har till stöd för sin talan uppgett sammanfattningsvis följande. Till-synen har föranletts av en obefogad anmälan av hans grannar, vilka har trakasserat honom på olika sätt under lång tid. Sedan början av år 2014 har grannarna grundlöst begärt att bl.a. polis, länsstyrelse och kommunen ska vidta ett flertal åtgärder mot honom med anledning av vad han gör på sin fastighet. Detta borde ha beaktats innan tillsynen genomfördes. Hade tillsynen dessutom utförts på ett korrekt sett hade det framgått att det inte var fråga om någon olämplig förvaring av miljöfarliga produkter. Någon provtagning skedde inte trots att dunkarna enkelt gick att öppna.

P D har även åberopat ljudupptagning från vad som anges vara ett telefonsamtal mellan honom och samhällsbyggnadsnämndens ordförande den 18 oktober 2018 till styrkande av att nämnden och samhällsbyggnadsförvaltningen varit medvetna om att hans grannar trakasserar honom.

Nämnden har bl.a. anfört att klagomålet mot P Ds oförsiktiga hantering av oljor m.m. var befogad och det var därför rätt att besluta om tillsynsavgift enligt kommunens taxa för provning och tillsyn inom miljöbalkens område.

Nämnden har till stöd för sin talan lämnat in en kopia av sitt föreläggande, länsstyrelsens beslut samt Örnsköldsviks kommuns taxa för provning och tillsyn inom miljöbalkens område.

DOMSKÄL

Efter att nämnden utfört tillsyn på P Ds fastighet med anledning av upp-gifter om oförsiktig hantering av olja och andra kemikalier har P D debi-terats en tillsynsavgift om 4 630 kr. Frågan i målet är om nämnden har haft fog för att ta ut avgiften.

Enligt 26 kap. 1 § miljöbalken åligger det nämnden i egenskap av tillsynsmyndighet att genom tillsyn säkerställa syftet med miljöbalken och de föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkom-

ma rättelse. Av 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken och Örnsköldsviks kommuns taxa för provning och tillsyn inom miljöbalkens område följer vidare att nämnden får ta ut en avgift för sådan tillsyn.

Enligt 3 § i den aktuella taxan ska avgift inte tas ut för tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat. Det är därmed inte givet att det i varje fall finns skäl att ta ut en tillsynsavgift då allmänheten vänder sig till tillsynsmyndigheten med klagomål, utan en bedömning måste ske av omständigheterna i det enskilda fallet. Omständigheten att den vidtagna utredningen inte påvisar att någon störning har ägt rum kan ha betydelse för frågan om ett klagomål ska anses ogrundat, även om rätten att ta ut avgift för tillsyn inte förutsätter att en olägenhet konstateras.

I praxis har uttalats att arbetsinsatsen för klagomål som omedelbart kan avföras som ogrundade kan antas vara försumbar och följaktligen är det inte för sådana klagomål taxans bestämmelse om avgiftsbefrielse är avsedd. Bestämmelsen är snarare avsedd för handläggning av klagomål som först efter viss utredning visar sig vara ogrundade. För att ett klagomål ska anses vara ogrundat i denna mening bör det krävas att det finns någon mer grundläggande brist i ansvarsförutsättningarna, t.ex. att den ifrågasatta verksamheten överhuvudtaget inte ger upphov till någon sådan immission som påstås i klagomålet (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 februari 2019 i mål nr M 4570-18).

I detta fall har uppgifter till nämnden avsett oförsiktig hantering av olja och andra kemikalier på P Ds fastighet. Vid tillsynsbesöket klarlades det att det fanns ett antal svarta behållare med misstänkt olja på fastigheten, som var fastfrusna i isen. Eftersom behållarna var fastfrusna bedömdes däremot inte skicket på behållarna eller eventuella läckage kunna kontrolleras. I den fortsatta utredningen har det inte framkommit vad dunkarna innehöll och någon olägenhet har inte heller kunnat konstateras. Mot denna bakgrund och med vetskapen om den konflikt som föreligger mellan P D och hans grannar finner domstolen att det är fråga om en sådan undantagssituation som bör föranleda avgiftsfrihet. Nämndens avgiftsbeslut bör därför upphävas.

HUR DOMEN KAN ÖVERKLAGAS, se bilaga 2 (MMD-02)

Den som vill överklaga beslutet ska göra det senast den 15 juli 2019.

Malin Bergström

Lena Nilsson

Målet har avgjorts av rådmannen Malin Bergström, ordförande, och tekniska rådet
Lena Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Isabelle Hörnfeldt.